

از «الغدیر» و نویسنده حافظ

توقعی نیست که همه نام عبدالحسین امینی مشهور به «علامه امینی» را شنیده باشیم. وقتی تعجبی نیست که نامی از او شنیده باشیم دیگر مایه تعجب نیست که نام کتاب بزرگ او که تلاشی به طول یک عمر را در سینه خود دارد، شنیده باشیم و درباره‌اش بدانیم. البته ندانستن این موضوع بد نیست و قرار نیست کسی به خاطر این ماجرا شامت شود، ولی خواستیم یادآوری کنیم حالا که همین چند خط را خوانده‌ایم، می‌تواند فرصتی باشد که ولو به قدر دانستن یک تاریخچه زندگی نامه‌ای درباره یکی از بزرگ‌ترین دانشمندان جهان اسلام اطلاعاتی داشته باشیم. یعنی اگر تا آخر که خیلی هم قرار نیست وقتی از ما بگیرد این متن را دنبال کنیم شاید تصویر بهتری از داشته‌های خودمان پیدا کنیم. البته امروز و این روزها سالگرد درگذشت یا تولد علامه امینی نیست، بلکه به مناسبت عید غدیر سراغ این شخصیت و کتاب ارزشمند او رفته‌ایم. کتابی که رهبر انقلاب در سخنانی به مهجوریت آن اشاره کرده و تاکید کرده بودند که باید برای شناساندن آن تلاش شود.

حسام آبتوس

روزنامه‌نگار

قصه از چه قرار است؟

چون این علم از زبان دیگر کسب شده و... بگذریم، تا یادمان نرفته بگوییم آن ۹ جلد دیگری که منتشر نشده هم تحقیقی جامع است درباره حدیث‌های ولایت!

حتما با خودتان می‌گویید «حدیث ولایت» چه صیغه‌ای است؟

نقل‌های متفاوتی درباره برتری امیرالمومنین (ع) در تاریخ از زبان رسول خدا (ص) نقل شده که معروف‌ترین آنها به حدیث غدیر هم شهرت دارد.

حدیثی که پیامبر خدا در ۱۸ ذی‌الحجه سال دهم هجری حین بازگشت از آخرین حج در منطقه‌ای به نام غدیر خم در اجتماع بزرگ مسلمین پس از نزول آیه «تبلیغ» (سوره مائده آیه ۶۷) بیان کردند. حدیثی که بارها در کتب درسی و رسانه‌ها بازگو شده است که بخشی از خطبه پیامبر خدا (ص) در روز غدیر است. حدیث غدیر بخشی از این خطبه است که در آن، پیامبر فرموده است: «هرکس من مولاى اویم، علی (ع) مولاى اوست».

برگردیم سراغ مرحوم علامه امینی. او سفرهای بسیاری کرد تا به کتابخانه‌های مختلف دسترسی پیدا کند و بتواند از نسخه‌های موجود برای هدفی که دارد استفاده کند. نویسنده در این کتاب به ۱۱ تن از صحابه و ۸۴ نفر از تابعین پیامبر (تابعین مسلمانانی هستند که با یک یا چند نفر از صحابه پیامبر اکرم (ص) ملاقات یا مصاحبت داشته‌اند یا آنها را درک کرده‌اند؛ ولی خود پیامبر (ص) را ندیده‌اند) که حدیث غدیر را روایت کرده‌اند، اشاره می‌کند. آنگاه ۳۶۰ نفر از روایان حدیث غدیر از قرن دوم تا چهاردهم را برمی‌شمارد.

می‌خواهیم درباره کتاب گرانقدر «الغدیر» اثر علامه امینی حرف بزنیم. کتابی که در بزرگی آن تردید نیست و سعی و تلاش علامه برای گردآوری آن نیز این نکته را تایید می‌کند. از میان تألیفات مرحوم علامه امینی دائرةالمعارف یازده جلدی «الغدیر» به زبان عربی (۲۲ جلد به زبان فارسی) و که خلاصه آن به چند زبان ترجمه شده است نامدارترین اثر این دانشمند شیعی است که برای تألیف و گردآوری آن ۴۰ سال زمان گذاشت.

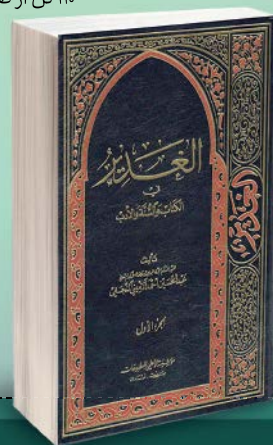
حالا این کتاب چه ماجرابی دارد که تا این حد مهم و معروف است؟

این کتاب یک بررسی تفصیلی از ماجرای ولایت است.

یعنی چه؟

یعنی جناب علامه امینی چهل سال از عمر شریف‌شان را صرف نوشتن این کتاب کرده‌اند تا با استفاده از منابع مختلف موجود در کتب اهل سنت اثبات کنند که خلافت و ولایت بدون واسطه بعد از پیامبر اسلام (ص) مخصوص حضرت علی (ع) است. البته این کتاب به زبان عربی نوشته شده و بعداً به فارسی ترجمه شده است. (شاید با خودتان بگویید که وقتی جناب علامه ایرانی و فارسی‌زبان بوده‌اند، چرا کتاب‌شان را به

زبان عربی نوشته‌اند که خوب روشن است چون زبان اسلام، عربی است و بهتر است اگر حرف علمی زده می‌شود با زبان همان علم زده شود، همان‌طور که پزشکان وقتی می‌خواهند نسخه بنویسند؛ با وجود این‌که بیمار و نسخه‌پیچ داروخانه هر دو فارسی‌زبان و ایرانی هستند، اما به لاتین می‌نویسند

سفرهایی برای یک باور

سفر رفتن اتفاقی است که هیچ عقل سلیمی با آن مخالفت ندارد. خداوند هم به بندگان سفر توصیه کرده برای دیدن عجایب هستی سفر کنند و در خلال این سفر به تماشا بنشینند و از تماشا غافل نشوند. حالا برخی سفر می‌روند تا مقداری از کار و اتفاقات روزانه دور شوند و برخی برای رسیدن به یک حقیقت دست به سفر می‌زنند. حتی در میان آنهایی که هدفشان از سفر رفتن رسیدن به یک حقیقت است هم اختلاف وجود دارد. علامه امینی هم یکی از کسانی است که برای رسیدن به یک حقیقت و اثبات باور خود دست به سفرهای بسیاری زده است. از هندوستان تا مراکش او پادر سفر گذاشت تا بتواند به منابعی که برای «الغدیر» احتیاج داشت دست پیدا کند. هندوستان، پاکستان، عراق، سوریه، ترکیه، مصر، مراکش و... از جمله کشورهایی است که او برای کتابش به آنجا سفر کرد تا از کتابخانه‌های آنها استفاده کند. او با کار پیگیر شبانه‌روزی در کتابخانه‌های بزرگ جهان اسلام به آنچه می‌خواست و موجود بود دست پیدا کرد و سرانجام کتابی که امروز در اختیار اهل پژوهش و تحقیق است را آماده کرد. از جمله شهرهایی که وی با این هدف به آنها سفر کرد، می‌توان حیدرآباد، دکن، علیگره، لکنهو، کانپور، جلالی رامپور (در هند)، فوعه، معرفه، قاهره (در مصر)، حلب، نبل و دمشق (در سوریه) را برشمرد. مرحوم علامه امینی در نگارش این اثر چنان‌که خود

گفته ده‌هزار جلد کتاب را به دقت م رونویسی خودمان) و به صد هزار رساله مرحوم امینی درباره مراجعه‌اش به نوشتن الغدیر، ده‌هزار کتاب را از پای به و به صد هزار کتاب مراجعه مکرر داشت مرحوم آیت‌ا... خزعلی (مسئول سابق بیان خاطراتی از مرحوم علامه امینی، د پژوهش‌هایش در آن کشور می‌گو. چهار ماه تحقیق در کتابخانه‌های هندوستان مطالعه و تحقیق می‌کرد کرد تا حقانیت غدیر را از منابع مختلف